

MUSIQA IJODKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AUDIO VA VIDEO MATERIALLARDAN FOYDALANISH PRINSIPLARI

Yusupova Mehribonu Baxtiyor qizi

*Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti “Musika ta’lim va san’at”
magistratura magistranti*

Karimova Dildora Anvarovna

Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti fan nomzodi dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada musiqa ijodkorligini rivojlantirish jarayonida audio va video materiallardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Zamonaviy ta’lim tizimida multimedia vositalarining o‘rni, ularning o‘quvchilarning musiqiy tafakkuri, eshitish qobiliyati va ijodiy yondashuvini shakllantirishdagi ahamiyati yoritib beriladi. Shuningdek, audio va video materiallardan samarali foydalanish prinsiplari, jumladan, ko‘rgazmalilik, tizimlilik, interaktivlik va individuallashtirish tamoyillari asosida o‘qitish metodikasi ko‘rib chiqiladi. Maqolada musiqa darslarida multimedia vositalaridan foydalanish orqali o‘quvchilarning ijodiy faolligini oshirish, ularning mustaqil fikrlashini rivojlantirish va estetik didini shakllantirish imkoniyatlari asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: musiqa ta’limi, ijodkorlik, audio materiallar, video materiallar, multimedia texnologiyalari, interaktiv o‘qitish, innovatsion metodlar, estetik tarbiya.

АННОТАЦИЯ: В данной статье анализируются теоретические и практические аспекты использования аудио- и видеоматериалов в процессе развития музыкального творчества. Подчеркивается роль мультимедийных средств в современной системе образования, их важность в формировании музыкального мышления, слуховых способностей и творческого подхода учащихся. Также рассматриваются принципы эффективного использования аудио- и видеоматериалов, включая методики обучения, основанные на принципах демонстрации, систематичности, интерактивности и индивидуализации. В статье обосновываются возможности повышения творческой активности учащихся, развития их самостоятельного мышления и формирования эстетического вкуса посредством использования мультимедийных средств на уроках музыки.

Ключевые слова: музыкальное образование, творчество, аудиоматериалы, видеоматериалы, мультимедийные технологии, интерактивное обучение, инновационные методы, эстетическое воспитание.

ABSTRACT: This article analyzes the theoretical and practical aspects of the use of audio and video materials in the process of developing musical creativity. The role of

multimedia tools in the modern education system, their importance in forming students' musical thinking, hearing ability and creative approach are highlighted. Also, the principles of effective use of audio and video materials, including teaching methods based on the principles of demonstration, systematicity, interactivity and individualization, are considered. The article substantiates the possibilities of increasing students' creative activity, developing their independent thinking and forming aesthetic taste through the use of multimedia tools in music lessons.

Keywords: *music education, creativity, audio materials, video materials, multimedia technologies, interactive teaching, innovative methods, aesthetic education.*

KIRISH

Musika ta'limi yoshlarning estetik didini shakllantirish hamda ularning musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Hozirgi kunda ta'lim jarayoniga innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish orqali darslarning samaradorligini oshirish imkoniyati kengaymoqda. Ayniqsa, musika ta'limida zamonaviy metodlardan foydalanish o'quvchilarda musika madaniyatini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Innovatsion texnologiyalar yordamida musika bilimlarini yanada qiziqarli va samarali tarzda o'rgatish mumkin. Bunday yondashuv o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi, ijrochilik ko'nikmalarini mustahkamlaydi hamda musiqiy eshitish qobiliyatini yanada takomillashtirishga yordam beradi.[1]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Musika ta'limida interaktiv metodlar va multimediya vositalaridan foydalanish bugungi kunda ayniqsa muhim hisoblanadi. Interaktiv ta'lim platformalari o'quvchilarga musika bilan mustaqil shug'ullanish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Jumladan, virtual sinf xonalari, turli musiqiy dasturlar hamda onlayn platformalar orqali o'quvchilar notalarni o'rganish, musika nazariyasini egallash va cholg'u asboblariida ijro ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin.

Bunday zamonaviy texnologiyalar individual yondashuvni ta'minlaydi, ya'ni har bir o'quvchining bilim darajasi va qobiliyatiga mos ravishda topshiriqlar berish imkonini yaratadi. Innovatsion texnologiyalar musika darslarini yanada jonlantirish va o'quvchilar uchun qiziqarliroq qilishga xizmat qiladi.[2] Multimedia taqdimotlari, audio va video vositalardan foydalanish orqali o'quvchilarning musiqiy tasavvuri kengayadi. Jumladan, mashhur bastakorlar ijodini vizual shaklda ko'rsatish yoki tarixiy musiqiy jarayonlarni animatsiyalar orqali yoritish mavzuni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi. Natijada o'quvchilarning musika faniga bo'lgan qiziqishi ortadi.

Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar musika darslarida ijodiy faollikni kuchaytiradi. Elektron cholg'u asboblari, raqamli studiyalar va turli musiqiy dasturlar yordamida

o'quvchilar mustaqil ijodiy ishlar yaratish imkoniga ega bo'ladilar. Masalan, raqamli platformalarda yangi musiqa yaratish yoki mavjud asarlarni qayta ishlash orqali ularning ijodiy qobiliyatlari rivojlanadi. Bu jarayonda o'quvchilar nafaqat ijrochi, balki yaratuvchi sifatida ham shakllanadi.[3]

Bundan tashqari, innovatsion texnologiyalar o'quvchilarning musiqiy eshitish qobiliyati va ritm sezgisini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Maxsus dasturlar orqali ritmni aniqlash, tovush balandligini farqlash va musiqiy parchalarni tahlil qilish mashqlari bajariladi. Shu orqali o'quvchilar musiqa jarayonlarini yanada chuqur va aniq anglash imkoniga ega bo'ladilar. Innovatsion texnologiyalarning muhim jihatlaridan biri — ularning inklyuziv ta'limni qo'llab-quvvatlash imkoniyatidir. Maxsus ehtiyojga ega o'quvchilar uchun moslashtirilgan dastur va texnologiyalar yordamida ular ham to'liq musiqiy ta'lim olish imkoniga ega bo'ladilar. Bunday yondashuv har bir o'quvchining individual ehtiyojlarini inobatga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishga yordam beradi.[4]

Kelajakda musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalardan foydalanish yanada kengayib borishi kutilmoqda. Zamonaviy texnologiyalar ushbu sohada yangi imkoniyatlar yaratib, individual yondashuvni rivojlantiradi hamda o'quvchilarning musiqiy tajribasini boyitadi. Umuman olganda, musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalardan foydalanish pedagogik jarayonni yanada samarali qiladi, o'quvchilarning ijodiy va intellektual salohiyatini oshiradi. Bu esa musiqa madaniyatini kelajak avlodga yetkazishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. [5]

XULOSA

Musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalardan foydalanish bugungi ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Bunday texnologiyalar darslarning samaradorligini oshirib, o'quvchilarning musiqa madaniyatini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Interaktiv platformalar, multimediya vositalari, mobil ilovalar va o'yin texnologiyalari yordamida darslarni qiziqarli va ijodiy jarayonga aylantirish mumkin. Shuningdek, bu texnologiyalar o'quvchilarda ijodiy tafakkur, musiqiy eshitish qobiliyati va ijrochilik ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Individual yondashuv va moslashuvchan ta'lim imkoniyatlari esa har bir o'quvchining shaxsiy ehtiyojlariga mos keladigan qulay ta'lim muhiti yaratishga yordam beradi.

Kelajakda musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalardan foydalanish yanada kengayishi kutilmoqda. Bu nafaqat o'quvchilarning musiqiy savodxonligini oshirishga, balki ularning ijodiy va intellektual salohiyatini rivojlantirishga ham katta hissa qo'shadi. Shu bilan birga, texnologiyalar inklyuziv ta'limni qo'llab-quvvatlab, musiqa ta'limini kengroq auditoriyaga ochishga imkon yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Akhmedova D. Musiqa ta’limida multimediya vositalaridan foydalanish. — Toshkent, 2022 yil.
2. Mirzaev S. Yosh avlodni musiqiy tarbiyalashda audio va video materiallar. — Toshkent, 2021 yil.
3. Ismailov A. Yoshlar musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishda audio-video materiallardan foydalanish. — Toshkent, 2020 yil.
4. Tashkent State Conservatory. Audio va video materiallar yordamida musiqa darslarini tashkil etish. — 2017 yil.
5. Tursunova N. Audio va video materiallar yordamida musiqa darslarini samarali tashkil etish. — Toshkent, 2019 yil.